Liikenne- ja viestintävaliokunta
liv@eduskunta.fi

Lausuntopyyntönne 27.1.2021

Digi- ja väestötietoviraston lausunto vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain muuttamisesta sekä kyseisen lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta (HE 237/2020 vp)

Digi- ja väestötietovirasto (DVV) kiittää mahdollisuudesta osallistua asiantuntijakuulemiseen valiokunnassa sekä kunnioittavasti lausuu seuraavat näkemyksensä ehdotuksesta.

DVV on jo aiemmin liikenne- ja viestintäministeriölle toimittamassaan lausunnossa todennut kannattavansa ensitunnistamisen ketjuttamisen enimmäishintasääntelyn jatkamista. Esityksen mukaan ensitunnistustietojen välittämisessä ensitunnistamisen ketjuttamisen yhteydessä on yhä teknisesti kyse vastaavasta toimenpiteestä kuin tunnistetietojen välittämisessä tunnistuspalvelujen tarjoajien verkostossa tunnistusvälityspalvelulle, joten yhdenmukainen enimmäishintasääntely (3 snt/tapahtuma) on perusteltu. DVV:n näkemyksen mukaan ensitunnistamisen ketjuttamisen enimmäishintasääntely tukee nykyisten luottamusverkostotoimijoiden toimintaa, kohtuullisen hintatason muodostumista ja tunnistamisen kustannusten hallintaa sekä helpottaa loppukäyttäjien näkökulmasta uusien tunnistusvälineiden hankintaa, kun sen voi tehdä sähköisesti. Esityksessä perusteluina mainittu uusien tunnistusvälineiden tulo markkinoille ei sen sijaan näytä käytännössä toteutuneen hintasäätelyn oltua voimassa lähes kahden vuoden ajan. Luottamusverkostoon ei ole tänä aikana ilmoitettu yhtään uutta tunnistusvälineen tarjoajaa eikä Liikenne- ja viestintäviraston ylläpitämän rekisterin perusteella ole myöskään yhtään hakemusta vireillä.

Esityksessä hintasäätelyn jatkamisen perusteina mainitaan myös, että keskeisenä tavoitteena on edistää kuluttajien mahdollisuuksia tunnistautua turvallisesti ja luotettavasti sähköisiin asiointipalveluihin sellaisilla tunnistusvälineillä, jotka kuluttaja on valinnut. DVV:n näkemyksen mukaan kuluttaja ei käytännössä todennäköisesti aidosti valitse tunnistusvälinettä, vaan palveluntarjoajan, jolta haluaa puhelinliittymän tai pankkipalvelut ja saa ko. palveluntarjoajan tunnistusvälineen käyttöönsä.

Esityksen kohdassa 2.1 todetaan: "Tunnistauduttaessa suomi.fi-palvelun kautta tunnistusvälineenä olivat pankkitunnukset noin 89 %:ssa tunnistustapahtumista viimeisen vuoden aikana. Mobiilivarmennetta käytettiin viime vuoden aikana keskimäärin noin 7 %:ssa tunnistustapahtumista. Mobiilivarmenteen käyttö tunnistauduttaessa suomi.fi-palvelun kautta on kuitenkin tammi-kesäkuussa 2020 kasvanut 70 % verrattuna edellisen vuoden vastaavaan aikaan." Perustelumuistio käsittelee vahvaa sähköistä tunnistamista, joten DVV:n näkemyksen mukaan voisi olla mielekkäämpää tarkastella eri ratkaisujen osuutta vahvan tunnistamisen kokonaisuudessa. Suomi.fi-tunnistuksen avulla on mahdollista tunnistautua myös muilla kuin vahvoilla tunnistusmenetelmillä. Vahvasta tunnistamisesta pankkitunnusten osuus vuonna 2019 oli noin 92% ja mobiilivarmenteen 7%. Lisäksi on huomioitava, että vahvan tunnistamisen määrä on yleisesti

kasvanut tammi-kesäkuussa 2020 verrattuna edellisen vuoden vastaavaan aikaan merkittävästi; vastaavasti on siis kasvanut muidenkin tunnistusvaihtoehtojen käyttö kuin mobiilivarmenteen. Jos tarkastellaan mobiilivarmenteen osuuden muutosta, oli se vuonna 2019 tammi-kesäkuussa 6,1% ja vuonna 2020 vastaavana ajankohtana 7,8%.

Esityksen mukaan Liikenne- ja viestintäviraston tehtäväksi tulisi kerätä ja muodostaa tilastotietoa vahvan sähköisen tunnistamisen markkinasta (42 a § Liikenne- ja viestintäviraston tehtävät). Lisäksi todetaan, että virasto voisi myös tuottaa julkaistavaa tietoa tunnistusmarkkinan kehittymisestä. DVV pitää esitettyä uutta tehtävää kannatettavana, mutta nostaa esiin, että viraston muodostama tilastotieto tulisi lähtökohtaisesti julkaista ja olla avoimesti kaikkien saatavilla siltä osin kuin kyseessä ei ole palveluntarjoajien liikesalaisuudet. Tilastotietoa ei tulisi täten kerätä ainoastaan LVM:n ja Traficomin tarpeisiin, vaan sen tulisi DVV:n näkemyksen mukaan olla muidenkin tahojen hyödynnettävissä.

Lisäksi DVV pitää tärkeänä 42 a §:n perusteluissa olevaa tavoitetta, jonka mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi järjestettävä tiedon kerääminen siten, että se on tunnistuspalvelun tarjoajille ennakoitavaa, perustuu tunnistuspalvelun tarjoajilla liiketoiminnassaan lähtökohtaisesti valmiina oleviin tietoihin eikä aiheuta tarpeetonta hallinnollista rasitetta.

Jalonen Aino 912056303

Digitaalinen allekirjoittaja: Jalonen Aino 912056303

Ylijohtaja Aino Jalonen

Lingonheimo Katja 910000128

Digitaalinen allekirjoittaja: Lingonheimo Katja 910000128
Päiväys: 2021.02.09 11:48:29 +02'00'

Varmennehallintopäällikkö Katja Lingonheimo

JAKELU Eduskunnan kirjaamo, VM JulkICT

TIEDOKSI DVV:n kirjaamo, DVV:n johtoryhmä